

Bakalářská práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

Vybrané aspekty vlivu hudby na člověka

Autor práce: Martina Bílá
Vedoucí práce: Mgr. Karel Ochozka
Studijní program: Pedagogika volného času

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum: .....

Podpis studenta: .....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Karlu Ochozkovi za odborné vedení bakalářské práce, konstruktivní připomínky, čas a rady, které mi pomohly při vypracování této práce.

Obsah

Úvod	6
1 Vymezení hudby.....	7
1.1 Definice a funkce hudby	7
1.2 Psychologické aspekty hudby	10
1.2.1 Vliv hudby na emoce	11
1.2.2 Vliv hudby na paměť, asociace a imaginaci	14
1.2.3 Vliv hudby na myšlení	15
1.3 Propojení hudby a událostí	16
1.4 Symbolický význam hudby	17
2 Hudba na významných životních událostech	19
2.1 Hudba na svatbách	20
2.1.1 Symbolika hudby	22
2.1.2 Funkce hudby.....	22
2.1.3 Výběr hudby	23
2.1.4 Sociální rozměr hudby	25
2.2 Hudba na pohřbech	25
2.2.1 Symbolika hudby	26
2.2.2 Funkce hudby.....	27
2.2.3 Výběr hudby	27
2.2.4 Hudba jakožto prostředek uklidnění/usmíření	28
Závěr.....	30
Seznam použitých zdrojů	31

Úvod

Bakalářská práce se zabývá vybranými aspekty vlivu hudby na člověka, přičemž pozornost je orientována taktéž na význam hudby během svatebních a pohřebních ceremonií. Hudba již existuje od nepaměti a počátky dějin hudby jsou ve své podstatě shodné s počátky dějin lidské kultury jako takové, přičemž vývoj v různých částech světa se zajisté liší. Hudba bývá označována také jako univerzální jazyk lidských emocí, a proto hraje v životě člověka dosti zásadní roli. Hudba, jakožto prvek světa umění, úzce souvisí s uměleckým nadáním, avšak kromě toho se dotýká také běžného a každodenního života člověka a bývá součástí jeho denních rituálů či trávení jeho volného času apod.

Hudba je klíčovým prvkem kultury a identifikace společnosti a dotýká se všech. V současné době existuje řada hudebních žánrů, které se od sebe liší a které člověka obklopují v nejrůznějších situacích, a to od svatebních písní, což doprovází zajisté nejkrásnější chvíle života, až po pohřební melodie, které naopak člověka doprovází v nejtěžších chvílích jeho života. Pojem „hudba“ je možné zařadit mezi slova, jako je např. duše či vědomí, tedy pojmy, které jsou sice všem dobře známé, avšak řada lidí je nedokáže přesně specifikovat. Menší povědomí taktéž panuje o tom, jaký vliv má hudba na člověka.

Vliv hudby na člověka je poměrně rozsáhlé téma, na které lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Cílem této práce je proniknout za hranice povrchního vnímání hudby a porozumět jejímu komplexnímu vlivu na lidské emoce, a to zejména v kontextu jedinečnosti lidské duše. Bakalářská práce tak přináší zcela nový pohled na význam hudby ve chvílích, kdy slova velmi často selhávají, jelikož prezentuje základní odborná východiska vlivu hudby na lidskou psychiku, kdy pozornost je orientována na klíčové psychologické a emocionální aspekty hudby, vliv hudby na pocity člověka a vnímání hudby ve specifických situacích, jako jsou svatby či pohřby.

Všechny informace, které jsou v práci uvedeny, jsou čerpány z odborných zdrojů, jejichž seznam je uveden na konci textu.

1 Vymezení hudby

V rámci následující kapitoly je nutné hudbu definovat a zmínit také její psychologické aspekty, propojení hudby a událostí a symbolický význam hudby.

1.1 Definice a funkce hudby

Rozmanitost různých podob hudby vedla k řadě pokusů o to hudbu definovat, přičemž jednotlivé definice hudby hledají univerzální charakteristiky, kterými disponuje každý jev, který je možné za hudbu označit, což vymezuje taktéž hranice toho, co za hudbu již možné považovat nelze. Tyto definice zaměřují pozornost na hudební materiál (tónovost a metroritmická organizovanost) či lidský nebo společenský rozměr hudby. V rámci českého odborného prostředí je hojně využívána definice, která uvádí, že hudba je tónovost a melodická a rytmická strukturovanost. Jde o dvě základní konotace, které by měl jev označovaný za hudbu nést a které mohou být vnímány pouze subjektivně.¹ Hudbu lze taktéž definovat jako prostředek se sociálními a psychologickými funkcemi, kulturní útvar a sociální chování. Kromě toho je hudba také textem ke čtení a interpretaci, systémem znaků a především uměním.²

Hudba je určitým druhem umění, mezi jehož výrazové prostředky patří tóny, přičemž základními složkami hudby jsou harmonie, rytmus, melodie a barva. „*Hudba je organizovaný systém zvuků, jejichž výběr, rytmické členění a systém uspořádání určují kvalitu, funkci a estetické působení hudby. Toto estetické působení se může uplatnit pouze v rámci historicky proměnných pravidel a dobového vkusu za minimálního vlivu psychofyziologie slyšení.*“³ V širším slova smyslu je možné hudbu definovat jako zvukové umění, které v sobě promítá jak tradiční hudbu, tak elektroakustickou hudbu, a dále její mediální a multimediální „klony“. Zvukové umění lze charakterizovat jako druh umění,

---

¹ Srov. FUKAČ, J. *Hudební estetika jako konkretizace obecné estetiky a muzikologická disciplína*, s. 45.

² Srov. RICE, T. *Etnomuzikologie: velmi krátký úvod*, s. 58-59.

³ SYROVÝ, V. *Hudební zvuk: příspěvek k teorii zvukové tvorby*, s. 14.

mezi jehož výrazové prostředky patří zvuky a zvukové struktury, které jsou vertikálně a horizontálně uspořádány.⁴

Hudba je také nanejvýš organizovanou strukturou stylizovaných zvuků. Výše uvedené definice naznačují, že hudba je podmnožinou zvuku, či lze tvrdit, že naopak zvuk je nedílnou součástí širšího pojetí hudby.⁵ „Člověk chápe jako hudbu specifické zvukové struktury (a samozřejmě i soubor všech takovýchto struktur), které se stupněm své organizovanosti, využíváním všech kvalit a parametrů zvukovosti či tónovosti, zvláštní rozprostraněností v čase i v tzv. tónovém prostoru, širokým spektrem svých působností a funkcí, výrazným estetickým působením, často uplatňovanou schopností vystupovat jako umění i dalekosáhlými kooperacemi s jinými aktivitami a životními kontexty liší od jiných (i lidských) zvukových projevů.“⁶ Na hudbu je možné nahlížet také jako na řeč, jelikož hudba doslova „mluví“ a kromě toho, že předává určitou informaci, je zároveň také zdrojem estetického zážitku.⁷

Co se týče typologie hudby, lze rozlišovat hudbu přirozenou (etnickou, lidovou) a hudbu umělou, kterou je možné dále členit na hudbu uměleckou a zábavnou (funkcionální). Tradiční muzikologické členění hudby člení hudbu na artificiální (vážnou) a nonartificiální (populární a lidovou). U artificiální hudby lze hovořit o detailnější typologii, kdy hudba je členěna dle slohů (středověká, starověká, renesanční, barokní, romantická, klasicistní, apod.), dle druhů (vokální, instrumentální, sólistická, vokálně-instrumentální, ansámblová), dle forem (symfonie, sonáta, fuga, koncert, madrigal, symfonická báseň apod.), dle žánrů (opera, taneční hudba) a dle nástrojového obsazení (klavírní hudba, smyčcová hudba).⁸ V souvislosti s typologií nonartificiální hudby se lze zmínit o klasickém členění hudby, a to na hudební folklór, tradiční populární hudbu, moderní populární hudbu, a o žánrovém členění na poslechovou hudbu (koncertní a nahrávková hudba), taneční hudbu, hudební divadlo, doprovodnou hudbu, hudbu pořízenou k jiným účelům (např. za účelem reklamy),

---

⁴ Srov. SYROVÝ, V. *Hudební zvuk: příspěvek k teorii zvukové tvorby*, s. 14.

⁵ Srov. SYROVÝ, V. *Hudební zvuk: příspěvek k teorii zvukové tvorby*, s. 14.

⁶ FUKAČ, J. *Hudební pedagogika: koncepce a aplikace hudebně výchovných idejí v minulosti a přítomnosti*, s. 94.

⁷ Srov. SYROVÝ, V. *Hudební zvuk: příspěvek k teorii zvukové tvorby*, s. 14.

⁸ Srov. BAČUVČÍK, R. *Hudba a my*, s. 10-11.

společenskou hudbu a hudbu, která tvoří obecný doprovod či zvukovou kulisu společenského dění.⁹

Funkce hudby je definována jako souhrnné označení, které se používá pro určitý typ vztahů, a to nejenom uvnitř hudebních struktur, ale také mezi strukturami a jejich okolím, přičemž primárně jde o vliv hudby na člověka a společnost.¹⁰ Proto se v odborné literatuře velmi často hovoří o společenské funkci hudby. Hudba je společenským fenoménem a je používána různým způsobem, a to v souvislosti s tím, jakou společenskou funkci v daném případě (kontextu) plní. Při pohledu na společenskou funkci hudby z historického úhlu pohledu je jasné, že mezi nejstarší funkce hudby patří funkce komunikační, která nabývá různých podob – magické, obřadní, mobilizační, sjednocovací, ale i výchovné apod., a která je v hudbě patrná od samého počátku až po dnešní dobu. S komunikační funkcí hudby úzce souvisí funkce psychologická – funkce psychicky stimulační, pohybově stimulační, harmonizační, terapeutická.¹¹ Za druhou nejstarší funkci hudby lze označit zábavní funkci, což je funkce, která se na samotném počátku projevila nejprve u taneční hudby, kde doplnila rituální funkci. Zábavní funkce hudby je patrná již u zpívané poezie řecké básnířky Sappho či u antického dramatu a komedie. Již v této době hudba směřovala funkce dnešní mediální zábavy a zpravodajství. Funkce zábavní je viditelná také u vážné hudby u části klasicistních, barokních a romantických hudebně dramatických útvarů (opera) apod.¹² Dále je nutné zmínit funkci ekonomickou, což je z vývojového hlediska třetí nejstarší funkce hudby. Hudba se stala produktem v okamžiku, kdy došlo k oddělení těch, kteří hudbu provozovali, od těch, kteří ji pouze konzumovali a za tuto konzumaci byli ochotni zaplatit. Ekonomická funkce hudby je patrná již u středověkých potulných muzikantů. Za nejmladší funkci hudby lze označit funkci uměleckou, která je spojována s příchodem nové generace romantických umělců přibližně v 18. až 19. století. Vnímání hudby jakožto umění jde proti jejímu produktovému (ekonomickému) vnímání a je zde patrná návaznost na komunikační funkci hudby.¹³

---

⁹ Srov. POLEDŇÁK, I. *Proměny hudby v měnícím se světě*, s. 61.

¹⁰ Srov. POLEDŇÁK, I. *Proměny hudby v měnícím se světě*, s. 72.

¹¹ Srov. BAČUVČÍK, R. *Hudba a my*, s. 12.

¹² Srov. BEK, M. *Vybrané problémy hudební sociologie*, s. 14.

¹³ Srov. BAČUVČÍK, R. *Hudba a my*, s. 12-13.

1.2 Psychologické aspekty hudby

Hudba výrazným způsobem ovlivňuje lidskou psychiku, chování, jednání a taktéž vnitřní rozpoložení člověka, přičemž je nutné si uvědomit, že psychický stav je úzce provázán s fyzickým stavem. Proto lze hovořit o tzv. psychosomatických účincích hudby.¹⁴ Účinky hudby jsou dlouhodobě využívány nikoliv pouze v psychologii, ale také v lékařství, marketingu, reklamě, médiích apod. Prostřednictvím správného výběru hudby je dokonce možné člověka ovlivnit žádoucím směrem. Hudba tak na člověka působí jak pozitivně, tak negativně, je využívána k relaxaci, ale také k povzbuzení, či může vyvolat agresivitu a napětí. Jádro hudebního sluchu je tvořeno sluchově percepční schopností, která dokáže vnímat hudbu a navzájem rozlišovat její výstavbové prvky (elementy), postihovat jejich vzájemné vztahy, poznávat a identifikovat známé hudební útvary a klasifikovat dále přesnost pěveckého nebo instrumentálního provedení.¹⁵

Hudba má „moc“ vyvolávat v člověku příjemné, ale i nepříjemné psychické reakce, které se pohybují v dimenzích vzrušení – uklidnění, a které nabývají různých pocitových poloh, jako je radost, veselí či naopak strach a úzkost apod. Jde o emoce, které jsou úzce provázány s procesem tvorby, jelikož dosti velká část hudební tvorby vzniká ve stavu určitého emocionálního pohnutí, a dále jsou provázány také s procesem poslechu. S tím však úzce souvisí otázka, v jakém vzájemném vztahu se nachází emoce, které jsou do hudby vloženy, a emoce, které jsou z hudby získány nebo hudbou zprostředkované. Zmíněnou problematiku se snaží vysvětlit tzv. afektivní teorie – např. výklad vztahů tonality, tónových postupů či barev v rámci jednotlivých nástrojů vůči emocím, které posluchači při poslechu hudby cítí. Počátky teorie lze datovat do období starořeckých filosofů, tedy do 17. až 18. století.¹⁶

Vztah člověka a hudby vždy v konečném důsledku souvisí se vkusem, což je zde nutné vnímat jako kategorii sociologicko-psychologicko-estetickou. Vкус je tak možné definovat jako systém preferencí, které jsou promítány do různých oblastí lidského života, a

---

¹⁴ Srov. FRANĚK, M. *Hudební psychologie*, s. 56.

¹⁵ Srov. SEDLÁK, F. a VÁŇOVÁ, H. *Hudební psychologie pro učitele*, s. 113.

¹⁶ Srov. BAČUVČÍK, R. *Jak posloucháme hudbu?* s. 15.

to včetně hudby či umění jako takového. Vkus je subjektivní a je ovlivněn kulturním prostředím a také referenčními skupinami.¹⁷

„*Síla hudby sjednocovat a léčit je obrovská. Je to nejhlubší nechemická léčba.*“ (Oliver Sacks, *Awakenings*) Hudební prožitky není možné vnímat pouze jako reakci na hudební podnět. Hudba působí na celou osobnost člověka a člověk ji vnímá každou buňkou svého organismu. Tělo se tak podobá obrovskému rezonujícím hudebnímu nástroji, přičemž je dosti zajímavé, že i neslyšící lidé mají od narození podobné reakce. Působení hudby na tělesné systémy ve velké míře vychází z aktuální nálady, temperamentu a přístupnosti člověka, a dále také záleží na jeho zkušenostech a prostředí. Hudba ovlivňuje každého. V této souvislosti je nutné zmínit tzv. Mozartův efekt. Jde o jeden z nejvýznamnějších objevů v oblasti vlivu hudby na člověka – předpoklad, že Mozartova hudba má příznivý vliv na určité kognitivní funkce. Dochází ke krátkodobému zlepšení procesu učení, paměti a dále také výkonnosti v rámci prostorové představivosti. Mozartův efekt rozvíjí také obecnou inteligenci. Díky hudbě je možné taktéž pochopit, jak funguje mozek, přičemž hudba má pozitivní vliv na myšlení a kreativitu člověka.¹⁸

1.2.1 Vliv hudby na emoce

Hudba může vyvolat dosti širokou škálu emocí, přičemž různé melodie, harmonie a rytmus dokáží působit jako spouštěče emocí a mohou vyvolat jak pocity radosti, tak pocity smutku. Z hlediska vlivu hudby na emoce existuje určitý spor mezi hudebními emocionalisty a kognitivisty. Zatímco hudební emocionalisté jsou toho názoru, že emoce, které jsou v hudbě obsažené, u posluchače vyvolávají autentický a plnohodnotný emocionální zážitek, kognitivisté hovoří o tom, že spojení hudebního prožitku a emocí vychází ze zvyku popisovat hudbu prostřednictvím emocionálních kategorií. Pokud je v hudbě tudíž identifikován smutek, neznamená to, že člověk tento smutek prožívá.¹⁹ V okamžiku, kdy posluchač hovoří o emocích, nepopisuje své prožitky, avšak popisuje pouze své emoce, o kterých si myslí, že byly hudbou vyvolány. Zmíněný spor nebyl vyřešený ani prostřednictvím výzkumů, jelikož ty potvrdily existenci fyziologických reakcí

---

¹⁷ Srov. BAČUVČÍK, R. *Jak posloucháme hudbu?* s. 15.

¹⁸ Srov. GERLICOVÁ, M. *Muzikoterapie v praxi: příběhy muzikoterapeutických cest*, s. 14.

¹⁹ Srov. FRANĚK, M. *Hudební psychologie*, s. 45.

na hudební podněty (rychlost dechu, kožní odpor, krevní tlak), avšak ty hudební kognitivisté prezentují tak, že posluchač disponuje obecnou představou o emocionálním působení hudby, a proto očekává, že tímto způsobem bude následně sám na hudbu reagovat. Již v prvních tónech hudby tudíž posluchačovo očekávání spouští jakousi emocionální reakci, kterou doprovází určité fyziologické změny.²⁰

Emoce se do hudby pokouší vložit jak autoři vážné hudby, tak autoři populární hudby. Rozdíl, který je patrný mezi artificiální a nonartificiální hudbou spočívá v tom, že autoři vážné hudby do své hudby vkládají emoce tzv. vyšších řádů, které souvisí se společenskými zájmy, či subjektivní emoce zpracovávají s mnohem větším morálním či filosofickým nadhledem. Naopak autoři populární hudby mnohem více pracují se subjektivními emocemi, jako je např. láska apod. Emoce poté vyjadřují dosti explicitně za pomoci textu. Je paradoxem, že vyšší emoce vyvolává u posluchačů populární hudba a nikoliv vážná hudba. V případě vážné hudby posluchač ví, jaké emoce jsou v ní obsaženy, a může se s nimi identifikovat. Vzhledem k tomu, že hudbu poslouchá více „analyticky“, nedokáže se dobrat emocionálního prožitku. Z hlediska přenosu emocí směrem od autora na posluchače hraje klíčovou roli osobnost interpreta, který původní emocionální sdělení může posílit či naopak „potopit“. Nelze však tvrdit, že emoce vyvolává v mysli posluchačů veškerá populární hudba. Na druhou stranu však není možné ani popřít, že dnes existují určité segmenty hudebního průmyslu, které díky emocím své produkty velmi úspěšně prodávají. Zde je nutné brát v potaz identifikaci posluchače s interpretem a příslušnost k totožné subkultuře.²¹ Obr. 1 prezentuje emoce, které jsou vzbuzovány hudebními prvky.

---

²⁰ Srov. BAČUVČÍK, R. *Jak posloucháme hudbu?* s. 15.

²¹ Srov. BAČUVČÍK, R. *Jak posloucháme hudbu?* s. 16.

Hudební prvek	Stupnice	Tempo	Výška tónů	Rytmus	Harmonie	Dynamika	
Emocionální výraz	Vážný	durová	pomalé	nízká	pevný	konsonantní	střední
	Smutný	mollová	pomalé	nízká	pevný	disonantní	jemná
	Sentiment	mollová	pomalé	střední	plynulý	konsonantní	jemná
	Klidný	durová	pomalé	střední	plynulý	konsonantní	jemná
	Humorný	durová	rychlé	vysoká	plynulý	konsonantní	střední
	Šťastný	durová	rychlé	vysoká	plynulý	konsonantní	střední
	Vzrušený	durová	rychlé	střední	nestejnoměrný	disonantní	hlasitá
	Majestátní	durová	střední	střední	pevný	disonantní	hlasitá
	Ustrašený	mollová	pomalé	nízká	stejnomořný	disonantní	různá

Obr. 1: Emoce vzbuzované hudebními prvky²²

Za účelem porozumění vlivu hudby na emoce lze využít různé teorie emocí – např. James-Langeova teorie nebo Cannon-Bardova teorie. James-Langeova teorie vychází z toho, že čistě tělesné, tedy pudové procesy nastávají mnohem dříve, než si člověk příslušnou emoci vůbec uvědomí. Již v 90. letech 19. století James spolu s Langem prezentoval teorii, že emoce vznikají na základě automatických fyziologických reakcí, které probíhají v těle a nikoliv naopak. Teorie předpokládá, že viscerální změny vznikají vlivem práce autonomního nervového systému. Jeho činnost probíhá zcela mimo dosah vědomého uvědomění člověka. Změny tak mají podobu změn tepové a dechové frekvence, sekrece adrenalinu či dilatace krevních cév směrem ke kosternímu svalstvu. Jde o ryze tělesné účinky, které se dostaví jako první a až poté jsou interpretovány, přičemž z této interpretace vznikají emoce v podobě úzkosti či radosti apod.²³

Cannon-Bardova teorie je další teorií emocí, která vyšla z kritiky James-Langeovy teorie a její vznik lze datovat do roku 1927. Cannon byl žákem Jamese a vytvořil vlastní teorii emocí, kterou následně Bard v roce 1934 doplnil svými výsledky, které získal ze svých výzkumů. Cannon kritizuje James-Langeovu teorii v tom, že odlišné emoce jsou důsledkem stejné obecné aktivace, která byla způsobena sympatikem nervového systému. Ve své kritice jde však mnohem dále, jelikož je přesvědčen o tom, že odpovědi autonomního nervového systému jsou příliš malé na to, aby dokázaly vysvětlit rychleji vznikající emoce. Cannon-Bardova teorie emocí do popředí zájmu při vzniku emocí staví

²² Srov. BAČUVČÍK, R. *Hudba v televizní reklamě: struktura hudební složky reklam v českých televizích*, s. 15.

²³ Srov. STOSSEL, S. *Můj život s úzkostí: strach, děs, naděje a hledání vnitřního klidu*, s. 67.

thalamu. Za normálních okolností dochází k tomu, že vzruchy ze sensorické stimulace jsou vedeny do thalamu a posléze odtud do mozkové kůry, která zpětně reguluje spojení thalamu s ostatními strukturami. Uvědomění si emoce tak vzniká jako důsledek impulzů, které vychází z thalamu do mozkové kůry. Cannon-Bardova teorie sloužila jako podklad ke vzniku dalších teorií emocí, jako je např. aktivační teorie apod.²⁴

1.2.2 Vliv hudby na paměť, asociace a imaginaci

Hudba zásadním způsobem ovlivňuje kognitivní procesy. Hudba má schopnost aktivovat paměť a spojit tak hudbu a konkrétní událost. Díky kognitivní psychologii lze pochopit, jak hudba ovlivňuje paměť člověka a jak jsou navzájem spojeny hudební motivy a osobní zážitky. Kognitivní psychologie patří mezi disciplíny, které se ve svém obsahu zabývají stavy, procesy a obsahem lidské mysli v oblasti poznávání okolního a vnitřního světa. Prezentuje tak poznatky, které se vztahují k lidskému vnímání, paměti, pozornosti, jazyku, paměti, vědomí a řešení problémů. Kognitivní psychologii lze označit jako jednu z hlavních disciplín psychologie a je velmi silně provázána s poznatky z neuropsychologie, aplikované psychologie a vývojové psychologie.²⁵

Hudba se využívá pro zlepšování paměti. Lze konstatovat, že stejně tak, jak je pro hudbu důležitá paměť, je hudba důležitá pro paměť. Krátkodobé vzpomínky jsou totiž ukládány nejenom v podobě obrazů, ale také v podobě zvuků, což platí především v okamžiku, kdy si člověk v souvislosti se zvukem zapamatuje slova. Campbell²⁶ uvádí několik výzkumů, které potvrdily, že hudebně nadaní studenti mají mnohem lepší výsledky v učení. Z hlediska rychlého zapamatování hraje klíčovou roli rytmus. *„Rytmičká složka hudby je ve skutečnosti časový zoom period komplexního tónu s opakujícími se, různě vzdálenými průchody (amplitudovou) nulou. Též je dávana do souvislosti s biologickými rytmy jako existenčními projevy člověka. Rytmus je možné odvodit také od frekvenční*

---

²⁴ Srov. SLAMĚNÍK, I. *Emoce a interpersonální vztahy*, s. 13.

²⁵ Kognitivní psychologie. *Psychologický ústav, Akademie věd ČR* [online]. 2020 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://psu.cas.cz/cs/ustav/vyzkumna-oddeleni/kognitivni-psychologie/>

²⁶ Srov. CAMPBELL, D. G. *Mozartův efekt: nalezněte sílu hudby, která uzdravuje tělo, posiluje mysl a rozvíjí tvořivého ducha*, s. 14.

struktury komplexního tónu.“²⁷ Rytmus aktivně napomáhá ukládání paměti, přičemž paměť má svůj denní rytmus.²⁸

Hudba dokáže vyvolávat vzpomínky a asociovat člověka s konkrétními událostmi či místy. Pojem „asociace“ je složen z latinského slova „ad“ s významem „k“ a „sociare“, což znamená „sjednotit, spojit“. Asociace je tudíž sjednocení, spojení či navázání.²⁹ Smyslové asociace jsou podmínkou pro komplexnost hudebního vnímání. Jsou uplatňovány nepřetržitě a jsou přirozeným výsledkem mezi hudbou a mimohudební skutečností. Hudba je napojena na podvědomí člověka a nese s sebou různé asociace, které jsou propojeny s minulostí či s fantazií. Mezi základní druhy asociace lze zařadit tónomalbu, asociace mezi hudbou a slovem a zrakové asociace.³⁰

Co se týče lidské imaginace, lze rozlišovat představivost a fantazii. Představivost je možné definovat jako psychický proces, který má za následek vznik pamětních představ, které jsou mentálními reprezentacemi minulých sensoricko-vjemových či citových zážitků. Fantazie je dějem, který vede ke vzniku představ, přičemž představy jsou reprodukcí dříve vnímaných skutečností a jevů, avšak je v nich něco pozměněno či se v nich nachází něco nového.³¹ V kontextu hudby je možné hovořit o dvou základních druzích představ, a to jsou hudební představy paměti a hudební představy fantazie.³² Za zcela výjimečnou vlastnost hudební mysli bývá označována sluchová představivost, tedy schopnost hudbu slyšet ve své paměti a ve vzpomínkách.³³

1.2.3 Vliv hudby na myšlení

Myšlení je proces, v rámci kterého člověk zpracovává a využívá informace. Široké pojetí myšlení zahrnuje dvě základní složky, a to je imaginace a usuzování. Úzké pojetí

---

²⁷ Hudba a zvuk, zvukový styl a sloh. *Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze* [online]. 2015 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://namu.cz/files/2015-02/150204151932.pdf>

²⁸ Srov. CAMPBELL, Don G. *Mozartův efekt: nalezněte sílu hudby, která uzdravuje tělo, posiluje mysl a rozvíjí tvořivého ducha*, s. 14.

²⁹ Srov. BECK, G. *Zakázaná rétorika: 30 manipulativních technik*, s. 31.

³⁰ Srov. ZICH, O. *Estetické vnímání hudby: estetika hudby*, s. 4.

³¹ Srov. PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*, s. 198.

³² Srov. DUŠEK, B. *Úvod do hudební psychologie*, s. 41.

³³ Srov. SEDLÁK, F. *Psychologie hudebních schopností a dovedností*, s. 122.

myšlení naopak odkazuje na vědeckou oblast a má vliv na psychické aktivity v rámci řešení problémů.³⁴ Ve vztahu k hudbě se může myšlení uskutečnit několika způsoby:³⁵

- myšlení při hudbě – volné asociace mající různé představy, které mohou mít taktéž nehudební povahu, přičemž prostřednictvím hudby člověk dokáže aktivovat své citové složky vědomí a taktéž rozumové složky vědomí;
- myšlení v hudbě – druhotná reflexe hudby, kterou může člověk realizovat sám či v rámci dialogu s druhým člověkem;
- myšlení o hudbě – průnik do samotné struktury hudebního díla, což je doprovázeno emocemi, jinými slovy tedy „vcítěním se“ do skladby.

Lze konstatovat, že u hudebního myšlení jsou vymezeny různé druhy vlastností – např. šíře hudebního myšlení, konkrétnost hudebního myšlení, hloubka hudebního myšlení či důslednost hudebního myšlení, jeho samostatnost, pružnost, rychlost apod. Příkladem hudebního myšlení je myšlení rytmické, melodické či polymelodické. Ve vztahu k hudbě je velmi zvláštním druhem myšlení tvořivé myšlení.³⁶

1.3 Propojení hudby a událostí

Bylo prokázáno, že specifické melodie či písně dokáží vytvořit velmi silné vazby s osobními zážitky, což bývá využíváno k posilování emocionálního propojení mezi hudbou a událostí. Hudba je prostředkem komunikace na různých událostech, které si lidé tvoří za účelem oslav nových životních etap či střídání ročních období apod. V těchto případech poté hudba ovlivňuje komunikaci, která mezi členy společnosti probíhá. Mezi indiány žijícími v povodí Amazonky každá slavnostní hudební performance vypovídá něco o člověku, který ji provádí, a taktéž o období roku, ve kterém probíhá. Zpěvem je dále sdělováno, do které věkové kategorie člověk patří – děti, mladistvé, dospělí, starci. Řada lidí věří, že hudba je tím, co je nutné použít pro komunikaci s bohy, duchy a předky. Proto každý okamžik liturgie a různých rituálů je doprovázený písněmi či instrumentální

---

³⁴ Srov. PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*, s. 19.

³⁵ Srov. SEDLÁK, F. *Psychologie hudebních schopností a dovedností*, s. 136.

³⁶ Srov. SEDLÁK, F. *Psychologie hudebních schopností a dovedností*, s. 111.

performancí, a to proto, že hudba disponuje velmi zvláštní silou, která umí obřadu propůjčit účinnost. Hudba se využívá také jako prostředek pro navázání kontaktu s nadpřirozeným světem. V přirozeném světě pak hudba funguje jako znamení, že k určitému kontaktu skutečně došlo. Hudba je taktéž prostředkem identifikace různých sociálních skupin, a to ať se již jedná o členy královské rodiny či členy amazonské společnosti nebo sociální kategorie, jako jsou mladí, dospělí a staří, muži či ženy, bohatí či chudí apod. Hudba zde funguje jako jakýsi symbolický identifikátor příslušné sociální skupiny. Zde je možné zmínit např. tradici populární hudby, jako je punk či death-metal, kde si fanoušci doslova zakládají na tom, aby byla dodržována určitá estetika, a to nejenom v podobě způsobu oblékání, ale také v hudbě jako takové. Díky tomu se posléze dokáží navzájem rozpoznat a je naprosto jasné, kdo k dané subkultuře patří a kdo nikoliv.³⁷

1.4 Symbolický význam hudby

Hudba funguje také jako symbol a disponuje symbolickým významem. Symbolický význam hudby je patrný v rámci významných životních událostí, kde hudba vystupuje jako prostředek, prostřednictvím kterého jsou navenek prezentovány nevyřčené pocity či myšlenky, které jsou s klíčovou událostí spojeny. S jistotou je možné tvrdit, že symbolika provází lidstvo od nepaměti. Symbol je možné definovat jako alegorii, za kterou se skrývá další význam. Funkce symbolu je tak jasná – přivést člověka k jiným a především důležitějším tématům. Symbol lze charakterizovat také jako konkrétní věc, která prezentuje abstraktní pojem. Symboly jsou významným prostředkem, kterým je možné určité pojmy konkretizovat. Spolu s kontextem získává symbol určitý význam.³⁸ Lze hovořit o aktivním a pasivním pojetí symbolu. V pasivním slova smyslu je symbol prostředkem, který slouží k výkladu něčeho jiného. V aktivním slova smyslu je již symbol pojmenováním, tedy prostředkem zmocnění se něčeho. Velmi často má symbol dosti blízko k magii.³⁹ Díky psychoanalytickému přístupu, což je odkrývající terapie, je možné zkoumat, jak je symbolika hudby provázána s vnitřními konflikty člověka a nevědomým procesy, které

---

³⁷ Srov. RICE, T. *Etnomuzikologie: velmi krátký úvod*, s. 61-62.

³⁸ Srov. OTTO, J. *Ottův Slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*, s. 61

³⁹ Srov. DOUBRAVOVÁ, J. *Sémiotika v teorii a praxi*, s. 66.

probíhají v rámci událostí, jako jsou např. svatby a pohřby apod. Hudba dokáže mnohdy říci to, na co slova nestačí.

2 Hudba na významných životních událostech

Hudba plnila odjakživa významnou společenskou a duchovní funkci, a proto provází významné životní události v životě člověka, přičemž bez hudby si fakticky ani člověk nedokáže některé životní události představit. V kontextu životních událostí a hudby se velmi často hovoří o společenské funkci hudby, jelikož hudba je společenský fenomén. Hudba je totiž nejenom zdrojem síly, ale také zdrojem energie a životního optimismu, přičemž napomáhá velmi často překonat také velmi těžké chvíle v životě člověka. Již tradičně je považována za součást umění. Hudba na člověka působí, aniž by si to ani uvědomoval, a právě v tom je skrytá síla hudby. Hudba je výrazový prostředek, a to bez nutnosti využít jazyk, a proto zajisté proniká také do psychiky. „*Hudba je umění tónů a zvuků.*“⁴⁰ Společenská funkce hudby je podmíněna nejenom hudebními potřebami člověka, ale také jeho nehudebními potřebami, což je nutné zmínit. Kvalita těchto potřeb a jejich směr vychází ze sociálního postoje člověka v oblasti jeho kulturních potřeb. Hudba ve své podstatě dotváří prostřednictvím své sociální funkce představu jak o organizaci společnosti, tak o duchovní a materiální vyspělosti společnosti. Sociální funkce hudby lze sumarizovat do několika bodů:⁴¹

- obřadní funkce – slavnosti náboženského obsahu;
- magická funkce – návaznost na novodobé obřady, liturgie a slavnosti;
- náboženská funkce – hudba se dostává zpět do chrámů v podobě festivalových, duchovních či jiných typů koncertů;
- liturgická funkce – funkce naplňující nejvyšší obřad katolické církve, a to je svatá mše, přičemž hudební složka písní vychází z nonartificiální hudby; jde o světskou funkci hudby;
- slavnostní funkce – hudba využívaná při různých společenských akcích, politických akcích či státních akcích apod.

---

⁴⁰ SCHREIBER, C. *Štěstí po lidech chodí: jak si zachovat dobrou náladu navzdory špatným zprávám*, s. 22.

⁴¹ Srov. SCHNIERER, M. *Společenské funkce hudby*, s. 69.

Mezi klíčové životní okamžiky v lidském životě patří svatby a pohřby. Jde o nejintenzivnější okamžiky, které jsou plné emocí, ať již těch radostných, jako je to v případě svatby, tak smutných, jako je to v případě pohřbů. V okamžiku, kdy člověk poslouchá hudbu, vnímá svět zcela jinak, jelikož hudba je průvodcem ve vzpomínkách na minulost a nástrojem pro vyjádření pocitů. Jde o univerzální jazyk a prostředek sebevyjádření, jelikož hudba člověka inspiruje k tvorbě něčeho výrazného a velkého.⁴² Je nutné zaměřit pozornost na symboliku hudby, funkci hudby a především také výběr hudby na svatbách a na pohřbech. Hudba v těchto případech formuje pocity člověka, ovlivňuje jeho emoce a taktéž ovlivňuje schopnost člověka vyjadřovat navenek lásku či radost, ale i smutek či smíření. Právě proto je hudba neoddelitelnou součástí pohřbů a svateb.

2.1 Hudba na svatbách

Svatbu lze označit za společenskou událost, během které se žena a muž stávají manželi. V případě svatby nelze však hovořit pouze o aktu vstupu do manželství, jelikož svatba souvisí s různými rituály a tradicemi, které se během svatebního dne odehrávají. Svatba patří pro řadu lidí mezi nejvýznamnější momenty v jejich životě a pro někoho je zajiště taktéž určitým milníkem na jeho cestě životem. Dva lidé, kteří vstupují prostřednictvím svatby do svazku manželského, si slibují věrnost, lásku a úctu po celý zbytek svého života. Proto si každý přeje, aby byla svatba nejlepším a nejkrásnějším okamžikem jeho života, na který nikdy nezapomene. Hudba zde funguje jako jakýsi „svědek“ své doby.⁴³

V případě svatby lze hovořit o několika různých typech obřadů, od čehož se poté taktéž odvíjí správný výběr hudby. Každý obřad má totiž svá specifika a pravidla. Nejčastěji je možné obřady členit na civilní a církevní. Civilní obřady se konají na místech, které jsou pro to určeny – obřadní síň. Pokud však snoubenci chtějí uzavřít manželství jinde, mohou si podat žádost na matričním úřadu a vybrat si jiné místo. Sňatek se uzavírá před starostou, místostarostou či jiným pověřeným členem zastupitelstva města. Svatba je uzavírána v přítomnosti dvou svědků a manželství je platné a uzavřené v okamžiku, kdy

---

⁴² Jak udělat z hudby životní náplň. *Kreativní online kurzy z oblasti designu, umění a marketingu*. [online]. 2018 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://skvt.cz/blog/417-jak-udelat-z-hudby-svou-zivotni-naplň>

⁴³ Srov. JANEČKOVÁ, P. *Jak se dělá svatba*, s. 9-11.

oba snoubenci vysloví „ano“. Ještě před zahájením obřadu matrikářka snoubence musí seznámit s postupem obřadu. Nevěsta může jít k obřadu sama, avšak velmi často ji doprovází otec. Ženich vchází za doprovodu své matky či jiné ženy, kterou si může zvolit. Následují další formální přivítací ceremonie – matrikářka snoubence představí a pak představí snoubencům taktéž oddávajícího. Oddávající přednese řeč směrem ke snoubencům a obřad je tudíž oficiálně zahájený. Po zaznění „ano“ a uzavření manželství následuje první manželské políbení a předání prstýnků. Jde o tradice, které jsou v Česku povinností a jsou taktéž symbolikou. Mnohdy je obřad doplněn přípitkem a na to navazují gratulace svatebčanů.⁴⁴

Církevnímu obřadu je přikládána v Česku mnohem větší váha, a to proto, že uzavřené manželství je zde považováno za nerozlučitelné a končí tudíž pouze úmrtím jednoho z manželů. Datum církevního sňatku je vhodné domluvit cca 4 měsíce dopředu a celý obřad má svá jasná pravidla. Snoubenci musí absolvovat přípravy, které se odehrávají ve farnosti, ke které náleží nevěsta. Církevní sňatek lze uzavřít pouze v okamžiku, kdy snoubenci farnímu úřadu předají osvědčení k uzavření manželství s platností min. 6 měsíců. Snoubenci by měli být věřící, avšak pokud je jeden z nich bezvěrec či vyznává jinou víru než druhý partner, je nutné požádat o výjimku zástupce oddávající církve. Na území Česka působí různé církve, a to např. Římskokatolická církev, Pravoslavná církev, Církev řeckokatolická, Evangelická církev apod.⁴⁵ „*Křesťanská svatba začíná před kostelem, což odkazuje na její původ, vyvinula se totiž z požehnání, které ve starověku dával kněz před kostelem snoubencům či novomanželům jdoucím do ženichova domu.*“⁴⁶ Kněz přistoupí k oltáři a políbí jej. Svatba v tomto případě není jen „party“, avšak jedná se o slavení liturgie, která snoubence posouvá na cestě jejich víry. Důležitou součástí obřadu je tudíž čtení Bible. Otázky, které jsou snoubencům pokládány před vyslovením manželského slibu, vypovídají o podmínkách uzavření manželství a o rozhodnutí snoubenců do manželství vstoupit. Vzájemný slib je ze strany církve jádrem celé svatby. Jedná se o formu a materii

---

⁴⁴ Srov. JANEČKOVÁ, P. *Jak se dělá svatba*, s. 18.

⁴⁵ Srov. JANEČKOVÁ, P. *Jak se dělá svatba*, s. 18.

⁴⁶ Svatba krok za krokem. *Liturgie* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/svatost-manzelstvi/svatba-krok-za-krokem>

svátosti manželství. Vzhledem k tomu, že církevní sňatek je svátostí, obřad se koná výhradně v kostele.⁴⁷

2.1.1 Symbolika hudby

Hudbu lze označit za komplexní jev, který má vliv na řadu okamžiků, které se během svatby a svatebního dne odehrávají a hudba podtrhuje tak jejich obrovský význam. Hudba formuje emocionální atmosféru svatby, ale i oslav, které poté následují. Přispívá tak k celkovému prožitku této významné životní události. Hudba svatbu ve své podstatě doprovází během celého svatebního dne. Symbolika hudby na svatbě je spojována primárně s vyjadřováním emocí a s nastolením atmosféry, přičemž hudba v sobě promítá již historicky zakotvené symboly lásky, radosti, oddanosti a věrnosti. Hudební výběr dokonce odráží taktéž kulturní a individuální hodnoty, které jsou se svatbou spojeny. Symbolika je spojena taktéž s vnímáním obřadu jako takového.

2.1.2 Funkce hudby

Na svatbě hudba plní několika zásadní funkcí, přičemž první tóny se objevují při vstupu nevěsty, pokračují během samotné slavnostní chvíle (obřadu) až po samotné skončení obřadu. Hudba zde tvoří rytmus a vyvolává ve svatebčanech emoce. Schopnost hudby podporovat romantickou a emocionální náladu během svatby je jednou z jejích nejdůležitějších funkcí. Hudba dokáže určité momenty, jako je např. příchod nevěsty k oltáři zdůraznit a dodat jim zcela nový rozměr a tím ovlivnit pocity svatebčanů, ale i samotných snoubenců. Hudba je bezpochyby klíčovou součástí svateb, přičemž hudba hraje roli během obřadu, svatební hostiny, ale i během recepce apod. Funkce hudby na svatbě je možné sumarizovat do několika bodů:⁴⁸

- tvorba romantické atmosféry;
- vyvolání emocionálního zážitku;
- zahájení události;

---

⁴⁷ Svatba krok za krokem. *Liturgie* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/svatost-manzelstvi/svatba-krok-za-krokem>

⁴⁸ The advantages of music at weddings. *Opera Boys* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.operaboys.com/the-advantages-of-music-at-weddings/>

- personalizace svatby;
- nastavení „tónu“ svatby.

Schopnost hudby podporovat romantickou a emocionální náladu během svatby je jednou z jejích nejdůležitějších funkcí. Náladu obřadu dokáže nastolit hudba, která hraje při procházení nevěsty uličkou. Začátek nového života manželů pak doprovází jiná hudba při jejich odchodu z obřadu. Aby byl obřad jako takový ještě více výjimečný a nezapomenutelný, je možné vybrat hudbu, která je pro pár důležitá a „srdcová“.⁴⁹

Na svatbě dokáže živá hudba vytvořit mnohem veselejší a „živější“ náladu a atmosféru, zatímco smyčcové kvarteto či klasická hudba nabízí spíše kultivovaný zážitek. Na typu hudby tudíž velmi záleží. Ať se jedná o moderní či naopak tradiční svatbu, lze s jistotou konstatovat, že právě hudba tento zážitek dokáže povznést na mnohem vyšší úroveň.⁵⁰

2.1.3 Výběr hudby

Hudbu potřebuje každá svatba, a to nejenom proto, že dokáže nastavit správnou náladu a atmosféru pro tento významný okamžik v životě člověka, ale také proto, že dokáže vyvolávat v lidech emoce. V současné době je výběr hudby na svatbách dosti individuálních a personalizovaný. Při civilním obřadu tak páry velmi často volí písně, se kterými je pojí osobní pouto a mají pro jejich vztah určitý význam, což vede k tomu, že obřad získává naprosto unikátní „emocionální dimenzi“, která je pro páry zcela zásadní. Při církevním sňatku během obřadu hraje hudba, která musí být sakrální, přičemž nejčastěji se jedná o varhanní skladby. Pokud chtějí snoubenci, aby hrála jiná hudba či hudba v jiném nástrojovém obsazení, musí se o tom nejprve poradit s farářem, jelikož kostel je posvátným

---

⁴⁹ The advantages of music at weddings. *Opera Boys* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.operaboys.com/the-advantages-of-music-at-weddings/>

⁵⁰ The advantages of music at weddings. *Opera Boys* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.operaboys.com/the-advantages-of-music-at-weddings/>

místem, čemuž je nutné zajisté přizpůsobit taktéž výběr hudby a text písní by měl disponovat duchovním charakterem.⁵¹

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že hudba se při různých typech obřadů zajisté liší. Zatímco v kostele zní především varhanní hudba, hra na různé nástroje (především smyčcové) nebo zde zní sólový zpěv/sbor, při obřadech v obřadních síních, na zámku či ve venkovních prostorách zaznívá již modernější hudba, a to dle preferencí snoubenců. Může zde zaznít smyčcové kvartetu či reprodukováná hudba nebo klavírista, sólisté apod. To, co však svatby spojuje, je svatební pochod, přičemž dnes existuje celá řada svatebních pochodů, avšak tím nejvíce používaným a nejvíce slavnostním je „Svatební pochod“, jehož autorem je Felix Mendelssohn-Bartholdy. Velmi známé svatební pochody zkomponovaly dále také např. Wagner, Purcell, Vivaldi aj. Autorem svatební pochodu je dále také velmi slavný Händel.⁵² Složení skladeb jakožto hudebního doprovodu svatby je možné rozdělit do několika bodů:⁵³

- hudba pro usedání svatebčanů;
- hudba pro příchod svědků a ženicha;
- hudba pro příchod nevěsty;
- prstýnky a políbení;
- gratulace novomanželům;
- hostina;
- večírek apod.

Co se týče hudby doprovázející poté oslavu, ideální je, aby hudba začala hrát spolu s prvním tancem, čímž se zahájí taktéž svatební večírek a první tanec bude více oficiální. Správný výběr hudby dokáže v tomto případě ovlivnit atmosféru večírku a „volnou

---

⁵¹ Svatba krok za krokem. *Liturgie* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/svatost-manzelstvi/svatba-krok-za-krokem>

⁵² Srov. JANEČKOVÁ, P. *Svatba: vše, co potřebujete vědět-- : před svatbou - svatební den - po svatbě*, s. 167.

⁵³ Srov. JANEČKOVÁ, P. *Svatba: vše, co potřebujete vědět-- : před svatbou - svatební den - po svatbě*, s. 167.

zábavu“. Na to, jaká skladba by měla hrát pro první tanec, žádný návod ani doporučení neexistuje, protože zde záleží ve velké míře na novomanželech. Je doporučováno zvolit živou hudbu, jelikož ta dokáže konzervovat vzpomínky a má mnohem větší „sílu“.⁵⁴

2.1.4 Sociální rozměr hudby

Hudba je dílem lidských generací a člověka uspokojuje a také naplňuje. Vždy byla hudba vnímána jako silná ideová a společenská složka. Hudba na svatbách disponuje zároveň taktéž sociálním rozměrem, jelikož dokáže spojit různé generace hostů a tím se aktivně podílí na tvorbě společného zážitku. Hudba zde funguje jako tzv. sociální katalyzátor. Hudba nefunguje pouze jako emoční katalyzátor, ale je také způsobem komunikace a formou určité sociability. Díky tomu dokáže vytvořit pozitivní vzpomínky spojené se svatbou. Na hudbu ve své podstatě reagují všechny lidské bytosti, avšak každá z nich poněkud jinak. Hudba dokáže oslovit mnoho lidí současně, a to proto, že je univerzální, avšak na druhou stranu se dotýká každého člověka naprosto jedinečným způsobem, a to v závislosti na jeho citlivosti, ale i zkušenosti apod.⁵⁵

2.2 Hudba na pohřbech

Smrt je v životě člověka vnímána jako danost, která vychází z přírodních zákonů. Živý a mrtvý jsou jediné dva možné stavy organismu. Smrt je okamžik, který odděluje proces umírání od procesu tělesného rozkladu zemřelého těla, čímž se vyznačuje přechod ze stavu života ke smrti. Smrt je ireverzibilní.⁵⁶ Se smrtí je úzce provázán pohřeb. „*Pohřební obřad ať vyjadřuje zřetelněji velikonoční smysl křesťanské smrti. Má lépe odpovídat podmínkám a tradicím jednotlivých zemí, i pokud jde o liturgickou barvu.*“⁵⁷ Význam pohřbu spočívá v uložení těla zemřelého do hrobu, přičemž způsob uložení není v tomto případě důležitý. Jde však o praktickou rovinu věci, jelikož pohřeb má taktéž význam společenský a především náboženský – hovoří se o tzv. posledním rozloučení. Co

⁵⁴ Hudba na svatbu. *MILE MAGAZÍN* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.milemagazin.cz/blog/hudba/>

⁵⁵ Srov. FRITH, S Music and everyday life. Online. *Critical Quarterly*. 2002, roč. 44, č. 1, s. 35-48. ISSN 0011-1562. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/1467-8705.00399>. [cit. 2024-02-28].

⁵⁶ Srov. PTÁČEK, R. a BARTŮNĚK, P. *Etické problémy medicíny na prahu 21. století*, s. 389.

⁵⁷ Konstituce o posvátné liturgii. *Vatican* [online]. 2010 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html

se týče náboženského rozměru pohřbu, tak ten spočívá v tom, že tělo zesnulého je odevzdáno Bohu, tedy přesněji řečeno Kristu Spasiteli. Společenský rozměr pohřbu však není ani dnes stále doceněn – zde je významem převedení zesnulého z živého společenství do paměti.⁵⁸

V České republice existují různé typy pohřbů. Pohřby lze členit na tradiční, které probíhají ve smutečních síních, a církevní. V případě tradičního pohřbu lze zvolit zpopelnění zesnulého s obřadem či naopak bez obřadu (kremace). Pokud je zvolen církevní pohřeb, zesnulý je pohřben do země. Způsob uložení zesnulého do země využívají lidé již od nepaměti, avšak v současné době se již dává přednost spíše zpopelnění a tradičnímu pohřbu s uložením urny na pohřebišti či s rozptýlením popelu apod. Z hlediska liturgické praxe mohou je církevní pohřeb doprovázeny bohoslužbou v kostele či obřadem probíhajícím na hřbitově. Pohřeb se skládá s četby Písma, modliteb, žalmů a posledního sbohem, který je zesnulému dán. Pro věřící je důležité se rozloučit a odevzdat svého bližního za pronášením modliteb Bohu a zemi.⁵⁹

2.2.1 Symbolika hudby

Poslední rozloučení se zemřelým je zajisté jednou z nejstarších známek lidské kultury.⁶⁰ Smuteční hudba patří bezpochyby mezi důležité součásti pohřbu, jelikož dokáže dotvořit jeho atmosféru vzhledem ke své specifické symbolice. Hudba na pohřbech v sobě promítá kulturní normy, ale také tradice, která je s odchodem zemřelého ze světa spojována. Hudba tak prezentuje na pohřbu žal a snaží se však truchlící zároveň také do určité míry v této velmi těžké chvíli podpořit.⁶¹ V případě pohřbů hraje hudba významnou roli, což je dáno historicky, jelikož během celé historie lidstva patří hudba a pohřby k sobě. Na pohřbu je hudba jedním ze způsobů, jak dát přátelům a rodině najevo, že jejich emoce a smutek, který hudba vyvolává, jsou vítány a jsou naprosto v pořádku. Hudba je také

---

⁵⁸ Srov. PÍŤHA, P. *O pohřbech a pohřbívání*, s. 24.

⁵⁹ Druhy pohřbů a posledního rozloučení. *Krematorium* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.krematorium.cz/clanky/uzitecne-informace/druhy-pohrbu-a-posledniho-rozloucení-53/>

⁶⁰ Druhy pohřbů a posledního rozloučení. *Krematorium* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.krematorium.cz/clanky/uzitecne-informace/druhy-pohrbu-a-posledniho-rozloucení-53>

⁶¹ Srov. SLÁMOVÁ, R. ; MARKOVÁ, A.; KUBÁČKOVÁ, P. a ANTONOVÁ, B. *Praktický průvodce koncem života: rozcestník pro nemocné a pečující*, s. 128.

univerzální a sjednocující prostředek, který truchlíci navzájem spojuje a mluví za ně v okamžiku, kdy slova již nestačí.⁶²

2.2.2 Funkce hudby

Smuteční hudba působí na emoce truchlících. Tiché rozjímání během hudby podněcuje k uznání reality smrti. Hudba často pomáhá posunout se směrem od myšlenek k srdci, je dojemná a truchlíci během hudby vzpomínají na zesnulého a věnují mu tichou vzpomínku. Lze konstatovat, že při pohřbu hraje hudba stěžejní roli a začíná hrát již při příchodu smutečního průvodu, během rozloučení a na jeho konci. Díky hudbě dokáží truchlíci navenek prezentovat velmi silné emoce. Hudba přispívá k rituálu pohřbu, přičemž rituál je možné definovat jako představení a symbolickou činnost, která má za cíl v rámci společnosti tvořit a upevňovat sociální vazby a předávat určité sociální mravy a zvyklosti.⁶³

Hudba napomáhá vybavit si vzpomínky a čas, který truchlíci se zemřelou osobu prožili. Stejně tak texty písní zachycují a vyvolávají nejrůznější vzpomínky. Hudba promlouvá k srdci truchlících a výběr hudby má vliv na „emocionální tón“ celého pohřbu. Ačkoli je hudba velmi individuální a hudebníci velmi často vnášejí do jakéhokoliv díla svůj vlastní jedinečný význam, určité hudební skladby promlouvají téměř ke všem truchlícím.⁶⁴ Hudba je spojována se vzpomínkami a je smysluplným způsobem, jak památku zesnulého uctít. Hudba je tzv. společníkem žalu. Hudba nejenom, že při smutečním obřadu dotváří jeho atmosféru, ale taktéž může připomínat oblíbené melodie zesnulého a prezentovat pocity truchlících.

2.2.3 Výběr hudby

Výběr hudby je v současné době již dosti personalizovaný a ve velké míře závisí na truchlících. Velmi často truchlíci vybírají skladby, které měly pro zesnulého určitý význam. Mezi časté skladby, které na pohřbech zaznívají, patří Schubertova „Ave Maria“, Dvořákovo „Largo“ či Michala Tučného „Tam u nebeských bran“ nebo Petra Spáleného

---

⁶² Why we use music. *White stone funeral* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://whitestonefuneralsoamaru.co.nz/why-have-a-funeral/why-we-use-music/>

⁶³ BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-378-9, s. 152.

⁶⁴ Why we use music. *White stone funeral* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://whitestonefuneralsoamaru.co.nz/why-have-a-funeral/why-we-use-music/>

„Až mě andělé zavolají k sobě“. Volba hudby je čistě záležitostí truchlících, kteří mohou vycházet taktéž z přání zesnulého.⁶⁵

V případě výběru hudby je nutné brát v potaz místo, na kterém poslední rozloučení probíhá, tedy, zda se bude konat ve smuteční síni či v kostele, potažmo na jiném místě. V rámci vnitřních prostor je k dispozici reprodukováná hudba. Skladby zahrají při smutečním obřadu zaměstnanci krematoria či může na pohřbu zpívat i živá kapela apod. V kostele při církevním pohřbu se hraje velmi často živá hudba na varhany – vše záleží na dohodě s farářem.⁶⁶

V České republice se nejčastěji konají pohřby v obřadních síních, které disponují vlastní databází pohřebních písní, a proto jde ve většině případů o reprodukovanou hudbu. Druhou variantu je, že si truchlící přinesou vlastní hudbu, avšak je nutné se dopředu domluvit s pracovníky, na jakém nosiči hudbu přinést (USB, CD apod.). Ti ji musí ještě před zahájením obřadu dopředu vyzkoušet. Pokud je pro obřad zvolena živá hudba, je nutné si přesně ujasnit, v jakou chvíli začne hrát, čímž se zamezí vzniku prostojů.⁶⁷

Součástí pohřbu může být i smuteční průvod z kostela či na hřbitov. Průvod je doprovázen pohřební kapelou a její výběr opět závisí na truchlících. Pohřební kapely mají již s pohřby zkušenosti a dopředu tedy ví, jaké skladby se k této události hodí, mají jejich seznam a dokáží truchlícím taktéž skladby doporučit. V případě průvodu se nejčastěji hraje tzv. pohřební pochod, který zároveň určuje rytmus kroků průvodu.⁶⁸

2.2.4 Hudba jakožto prostředek uklidnění/usmíření

První a možná nejdůležitější rolí hudby v pohřebních obřadech je zajisté vyjádření emocí. Proces loučení s milovanou osobou je hluboce emocionální, a proto bývá dosti obtížné pocity vyjádřit pouze skrze slova. Melodie a texty dokážou zachytit složitost pocitů

---

⁶⁵ Srov. SLÁMOVÁ, R.; MARKOVÁ, A.; KUBÁČKOVÁ, P. a ANTONOVÁ, B. *Praktický průvodce koncem života: rozcestník pro nemocné a pečující*, s. 128.

⁶⁶ Vše o pohřební hudbě: smuteční písně, melodie a skladby. *Pohřeb Pegas* [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.pohrebpegas.cz/pohrebni-hudba/>

⁶⁷ Vše o pohřební hudbě: smuteční písně, melodie a skladby. *Pohřeb Pegas* [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.pohrebpegas.cz/pohrebni-hudba/>

⁶⁸ Vše o pohřební hudbě: smuteční písně, melodie a skladby. *Pohřeb Pegas* [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.pohrebpegas.cz/pohrebni-hudba/>

truchlících, tedy smutek, lásku, nostalgii a někdy i úlevu – a nabídnout všem přítomným kolektivní emocionální zážitek. Kromě toho má však hudba taktéž i další funkce. Hudba při smutečném obřadu funguje jako prostředek uklidnění a usmíření, jelikož díky svému klidnému tempu v truhlících vyvolává klid. Hudba zprostředkuje tudíž usmíření, pohladí duši a zahřeje srdce.⁶⁹

Schopnost uklidňovat a léčit patří mezi základní vlastnosti hudby. Známé tóny písně nebo jemný rytmus melodie mohou poskytnout útěchu v dobách smutku. Hudba má navíc jedinečnou schopnost sblížovat lidi a vytvářet mezi truchlícími pocit společenství. Tato společná zkušenost může být významnou součástí procesu léčení po odchodu milované osoby. Hudba může mít často také při pohřbech však kulturní nebo náboženský význam. V mnoha kulturách a náboženstvích se některé písně nebo hudební skladby tradičně hrají při pohřebních obřadech. Ty mohou nabídnout pocit kontinuity a spojení s dědictvím a dodají obřadu větší hloubku.⁷⁰

---

⁶⁹ Srov. KUNA, M. *Hudební věda*, s. 68.

⁷⁰ The Significance of Music in Burial Services. *Andreason's Cremation & Burial Service* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://andreasons.com/the-significance-of-music-in-burial-services/>

Závěr

Hudba člověka provází od nepaměti a je jeho součástí po celý život. Každý člověk si tudíž během svého života vztah k hudbě do určité míry formuje. Hudba funguje jako univerzální „jazyk“ a přináší prožitek. Její psychologický význam je tak nesporný. Zásadním způsobem hudba ovlivňuje také pocity a emoce člověka.

Hudba je významným prostředkem komunikace, má společenský a sociální rozměr, a proto se váže k významným životním událostem či významným společenským událostem. Hudba vyvolává pocity štěstí, ale může vyvolávat taktéž pocity smutku. Využívá se k uvolnění, relaxaci, rozjímání či naopak k povzbuzení apod. Díky správně zvolené hudbě lze dokonce zvyšovat celkovou vitalitu lidského organismu. Hudba dokáže stimulovat určité části mozku, má vliv na učení, paměť a také na pozornost.

Cílem bakalářské práce bylo proniknout za hranice povrchního vnímání hudby a porozumět jejímu komplexnímu vlivu na lidské emoce, a to zejména v kontextu jedinečnosti lidské duše. Text práce byl rozdělen do dvou základních kapitol. První kapitola byla zaměřena na vymezení hudby z odborného úhlu pohledu, a proto zde byla zmíněna její definice a funkce. Poté byly zmíněny také psychologické aspekty hudby a vliv hudby na emoce, paměť, asociace, imaginace a na myšlení. Kromě toho bylo nutné zmínit také propojení hudby a událostí a symbolický význam hudby.

Druhá kapitola byla již zaměřena na roli hudby při významných životních událostech, jako je svatba a pohřeb. Události byly nejdříve definovány a pak byla pozornost orientována v kontextu těchto událostí na symboliku hudby, její funkci a výběr hudby.

V souhrnu lze konstatovat, že bakalářská práce přinesla zcela nový pohled na význam hudby ve chvílích, kdy slova velmi často selhávají, což platí jak pro svatby, tak pro pohřby, a to i přesto, že na každé této události plní hudba jinou funkci. V případě rozšíření této práce by bylo vhodné vybranou problematiku uchopit prostřednictvím nějaké formy výzkumu, ať se již jedná o kvantitativní výzkum či kvalitativní výzkum.

Seznam použitých zdrojů

- BAČUVČÍK, Radim. *Hudba a my*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM, 2016. ISBN 978-80-87500-84-2.
- BAČUVČÍK, Radim. *Hudba v televizní reklamě: struktura hudební složky reklam v českých televizích*. Zlín: VeRBuM, 2013. ISBN 978-80-87500-39-2.
- BAČUVČÍK, Radim. *Jak posloucháme hudbu?* Zlín: VeRBuM, 2010. ISBN 978-80-904273-8-9.
- BECK, Gloria. *Zakázaná rétorika: 30 manipulativních technik*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1743-2.
- BEK, Mikuláš. *Vybrané problémy hudební sociologie*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1993. ISBN 80-7067-318-4.
- BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-378-9.
- CAMPBELL, Don G. *Mozartův efekt: nalezněte sílu hudby, která uzdravuje tělo, posiluje mysl a rozvíjí tvořivého ducha*. Praha: Eminent, 2008. ISBN 978-80-7281-336-0.
- DOUBRAVOVÁ, Jarmila. *Sémiotika v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-493-9.
- Druhy pohřbů a posledního rozloučení. *Krematorium* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.krematorium.cz/clanky/uzitecne-informace/druhy-pohrbu-a-posledniho-rozloucení-53/>
- DUŠEK, Bohumil. *Úvod do hudební psychologie*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1972.
- FRANĚK, Marek. *Hudební psychologie*. V Praze: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0965-7.
- FRITH, Simon. Music and everyday life. Online. *Critical Quarterly*. 2002, roč. 44, č. 1, s. 35-48. ISSN 0011-1562. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/1467-8705.00399>. [cit. 2024-02-28].
- FUKAČ, Jiří. *Hudební estetika jako konkretizace obecné estetiky a muzikologická disciplína*. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6872-8.
- FUKAČ, Jiří. *Hudební pedagogika: koncepce a aplikace hudebně výchovných idejí v minulosti a přítomnosti*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, 2000. ISBN 80-210-2458-5.
- GERLICOVÁ, Markéta. *Muzikoterapie v praxi: příběhy muzikoterapeutických cest*. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1791-8.

- Hudba a zvuk, zvukový styl a sloh. *Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze* [online]. 2015 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://namu.cz/files/2015-02/150204151932.pdf>
- Hudba na svatbu. *MILE MAGAZÍN* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.milemagazin.cz/blog/hudba/>
- Jak udělat z hudby životní náplň. *Kreativní online kurzy z oblasti designu, umění a marketingu*. [online]. 2018 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://skvt.cz/blog/417-jak-udelat-z-hudby-svou-zivotni-naplň>
- JANEČKOVÁ, Patricia. *Jak se dělá svatba*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5817-6.
- JANEČKOVÁ, Patricia. *Svatba: vše, co potřebujete vědět-- : před svatbou - svatební den - po svatbě*. Praha: Grada, 2008. ISBN 9788024725833.
- Kognitivní psychologie. *Psychologický ústav, Akademie věd ČR* [online]. 2020 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://psu.cas.cz/cs/ustav/vyzkumna-oddeleni/kognitivni-psychologie/>
- Konstituce o posvátné liturgii. *Vatican* [online]. 2010 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html
- KUNA, Milan. *Hudební věda*. Praha: Československá akademie věd, 1964. ISSN 0018-7003.
- OTTO, Jan. *Ottův Slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*, Praha 1890.
- PÍTHA, Petr. *O pohřbech a pohřbívání*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-4196-6.
- PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2023. ISBN 978-80-200-3347-5.
- POLEDŇÁK, Ivan. *Proměny hudby v měnícím se světě*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1809-4.
- PTÁČEK, Radek a BARTŮNĚK, Petr. *Etické problémy medicíny na prahu 21. století*. Edice celoživotního vzdělávání ČLK. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5471-0.
- RICE, Timothy. *Etnomuzikologie: velmi krátký úvod*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4596-4.
- RICE, Timothy. *Etnomuzikologie: velmi krátký úvod*. Přeložil Vít ZDRÁLEK. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4596-4.
- SEDLÁK, František a VÁŇOVÁ, Hana. *Hudební psychologie pro učitele*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2060-2.

- SEDLÁK, František. *Psychologie hudebních schopností a dovedností*. Comenium musicum (Supraphon). Praha: Supraphon, 1989. ISBN 80-7058-073-9.
- SCHNIERER, Miloš. *Společenské funkce hudby*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1995. ISBN 80-7040-123-0.
- SCHREIBER, Constantin. *Šťěstí po lidech chodí: jak si zachovat dobrou náladu navzdory špatným zprávám*. Praha: Beta, 2023. ISBN 978-80-7593-535-9.
- SLAMĚNÍK, Ivan. *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3311-1.
- SLÁMOVÁ, Regina; MARKOVÁ, Alžběta; KUBÁČKOVÁ, Petra a ANTONOVÁ, Barbora. *Praktický průvodce koncem života: rozcestník pro nemocné a pečující*. Brno: Edika, 2018. ISBN 978-80-266-1279-7.
- STOSSEL, Scott. *Můj život s úzkostí: strach, děs, naděje a hledání vnitřního klidu*. Praha: Dybbuk, 2015. ISBN 978-80-7438-123-2.
- Svatba krok za krokem. *Liturgie* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/svatost-manzelstvi/svatba-krok-za-krokem>
- SYROVÝ, Václav. *Hudební zvuk: příspěvek k teorii zvukové tvorby*. 2., dopl. vyd. Akustická knihovna Zvukového studia Hudební fakulty AMU. V Praze: Akademie múzických umění, 2014. ISBN 978-80-7331-323-4.
- The advantages of music at weddings. *Opera Boys* [online]. 2023 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.operaboys.com/the-advantages-of-music-at-weddings/>
- The Significance of Music in Burial Services. *Andreason's Cremation & Burial Service* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://andreasons.com/the-significance-of-music-in-burial-services/>
- Vše o pohřební hudbě: smuteční písně, melodie a skladby. *Pohřeb Pegas* [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.pohrebpegas.cz/pohrebni-hudba/>
- Why we use music. *White stone funeral* [online]. 2024 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://whitestonefuneralsoamaru.co.nz/why-have-a-funeral/why-we-use-music/>
- ZICH, Otakar. *Estetické vnímání hudby: estetika hudby*. Klasikové hudební vědy a kritiky (Supraphon). Praha: Supraphon, 1981.

Abstrakt

BÍLÁ, Martina. *Vybrané aspekty vlivu hudby na člověka*. České Budějovice, 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce Karel Ochozka.

Klíčová slova: hudba, emoce, paměť, asociace, imaginace, rituál, svatba, pohřeb

Bakalářská práce se zabývá vybranými aspekty vlivu hudby na člověka, přičemž pozornost je orientována taktéž na význam hudby během svatebních a pohřebních ceremonií. Cílem bakalářské práce bylo proniknout za hranice povrchního vnímání hudby a porozumět jejímu komplexnímu vlivu na lidské emoce, a to zejména v kontextu jedinečnosti lidské duše. Text práce byl rozdělen do dvou základních kapitol. První kapitola byla zaměřena na vymezení hudby z odborného úhlu pohledu, a proto zde byla zmíněna její definice a funkce. Poté byly zmíněny také psychologické aspekty hudby a vliv hudby na emoce, paměť, asociace, imaginace a na myšlení. Kromě toho bylo nutné zmínit také propojení hudby a událostí a symbolický význam hudby.

Druhá kapitola byla již zaměřena na roli hudby při významných životních událostech, jako je svatba a pohřeb. Události byly nejdříve definovány a pak byla pozornost orientována v kontextu těchto událostí na symboliku hudby, její funkci a výběr hudby.

Abstract

BÍLA, Martina. *Selected aspects of the influence of music on a person*. České Budějovice, 2024. Bachelor's thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Supervisor Karel Ochozka.

Key words: music, emotion, memory, association, imagination, ritual, wedding, funeral

The bachelor's thesis deals with selected aspects of the influence of music on people, while attention is also focused on the meaning of music during wedding and funeral ceremonies. The aim of the bachelor's thesis was to penetrate beyond the superficial perception of music and understand its complex influence on human emotions, especially in the context of the uniqueness of the human soul. The text of the thesis was divided into two basic chapters. The first chapter was focused on the definition of music from a professional point of view, and therefore its definition and function were mentioned here. Then the psychological aspects of music and the influence of music on emotions, memory, associations, imagination and thinking were also mentioned. In addition, it was also necessary to mention the connection between music and events and the symbolic meaning of music.

The second chapter was already focused on the role of music in important life events, such as weddings and funerals. The events were first defined and then the attention was directed in the context of these events to the symbolism of music, its functions and the choice of music.

